

NOF seminar på Kvasseheim 28-30. november 2008

Fredag kveld 28. november startet en NOF-samling på Kvasseheim fyr for styret i fylkesavdelingen, to representanter fra styrene i hvert av lokallagene (Haugaland, Stavanger og omegn, Jæren og Dalane), representanter fra den lokale rapport- og sjeldenhetskomiteen (LRSK), og Falco-redaksjonen. Vel 20 deltakere fra fylkesavdelingen og lokallagene deltok. I tillegg var NOFs nye generalsekretær Kjetil Aa. Solbakken invitert til å være med på hele samlingen, sammen med Edvin Thesen som sitter i NOFs sentralstyre. Viltforvalter Anders Braa fra miljøvernavdelingen til Fylkesmannen i Rogaland og Knut Henrik Dagestad i Statens Naturoppsyn var innom og hadde presentasjoner lørdag 29. november, og Bjarne Oddane som har hatt ansvar for å koordinere NOFs hubroregistreringer i Rogaland, men som også jobber med hubro gjennom Naturforvalteren AS var innom og orienterte om de forskjellige aktivitetene rettet mot hubro i fylket.

Steinar Eldøy åpnet seminaret fredag kveld og forklarte litt om bakgrunnen og formålet med å treffes. I og med at vi fremdeles er inne i jubileumsåret for lokalavdelingen trakk han også linjene litt tilbake i foreningens 50 år lange historie - og enda litt lenger tilbake. Hensikten med samlingen var først og fremst at de som har ulike verv i foreningen skulle bli bedre kjent og få bedre innblikk i de ulike aktivitetene i foreningen, både nasjonalt, på fylkesnivå og i lokallagene, utveksle erfaringer, og diskutere mål og planer videre framover. Blant de tema det var lagt opp til å diskutere var møter og ekskursjoner og andre aktiviteter i lokallagene, Falco, hjemmeside(r), prosjekter, LRSK, ringmerking, rekruttering, fuglevern, observasjonshytter, fugletårn, turstier og andre tiltak for å tilrettelegge for bedre muligheter til å se på fugl, ekstern informasjon, PR, medier og engasjement i fuglevern og forskjellige høringssaker. Som grunnlag for dette var det lagt opp til en rekke presentasjoner både av folk i foreningen og eksterne.

Kjetil Aa. Solbakken fulgte opp med å fortelle om NOF sentralt. Han trakk fram noen av de overordnede målene for NOF:

- Levedyktige bestander av alle norske fuglearter
- Økt oppmerksomhet om fugl i befolkningen
- Økt kunnskap om norsk fuglefauna
- Vesentlig økning av antall medlemmer = økt gjennomslagskraft
- Felles kontingent og medlemskap for alle nivåer i NOF?

Videre forklarte han oppbyggingen av organisasjonen, sekretariatet og oppgaven de arbeider med, prosjektvirksomheten til NOF sentralt, de ulike tidsskriftene og medlemsbladene (Vår Fuglefauna, Ornis Norvegica og Fuglevennen) samt foreningens hjemmeside. Når det gjelder hjemmeside lofte han også at NOF sentralt skulle hjelpe til med å få til et opplegg som kunne benyttes av lokalavdelingene.

Deretter fulgte en bolk med innlegg og korte presentasjoner fra de fire lokallagene. Gudmund Haraldseide startet med å fortelle kort om Jæren lokallag. Deres hovedaktivitet er medlemsmøtene som holdes på Mølla på Bryne, og hvor det har vært et jevnt bra frammøte. Ivar Sleveland fortalte om Dalane lokallag. De har også sine faste møter, og har dessuten arrangert et årlig julebord for å få til et noe mer sosialt opplegg der også ektefeller/samboere har kunnet delta. Ellers er Eigerøy fyr og fugle-/ringmerkingsstasjonen der viktig for Dalane lokallag. De har pleid å ha en årlig tur dit i samarbeid med Barnas Turlag, og er engasjert i en utstilling på fyret. Dalane lokallag har også sin egen hjemmeside. Oskar Kenneth Bjørnstad orienterte om Haugaland lokallag og viste bilder fra turer de har hatt, et arrangement i Haugesund med fuglekassesnekring for barn, og fra Taravika og Sandhåland på Karmøy der de har satt opp enkle observasjonshytter på dugnad. Den på Sandhåland er ennå ikke helt ferdig, men det nærmer seg. Fylkesavdelingen har bidratt med 20.000 kroner til kjøp av materialer til den hytta. Til slutt orienterte Espen Sundet Nilsen om Stavanger og omegn lokallag. De har nå sine månedlige møter på Malmheim skole på Sandnes. Han nevnte ellers

at Stavanger og omegn lokallag nå i år hadde deltatt med stand på Naturdagene på Stavanger Friluftssenter på Stokka, og hadde arrangert en tur til Revtangen sammen med en speidergruppe. På den turen var det om lag 70 deltakere. Espen snakket ellers om behovet for mer informasjon fra fylkesavdelingen, og foreslo bl.a. helt konkret at referat fra styremøter i fylkesavdelingen burde sendes til lokallagene.

Elisabeth Årnes fortalte om jentekursene hun har arrangert på Utsira og Lista, og fortsatte med å referere til erfaringer Bergen lokallag har hatt med å arrangere «Fuglenes dag». Dette er noe de har gjort to ganger i samarbeid med Naturhistorisk Museum i Bergen. I hvilken grad det har resultert i rekruttering av nye medlemmer til foreningen sa Elisabeth ikke noe om, og Alf Tore Mjøs stilte spørsmål om de som besøkte arrangementet var folk som likevel var innom på museet de aktuelle dagene. Uansett, flere hundre var innom, flest første året, og det virket som om arrangementet var populært.

Fredagskvelden ble avsluttet med pizza og diskusjon om «laust og fast», før de som skulle overnatte dro til Oгна Camping. Her fortsatte de diskusjonen i to campinghytter som var litt trangere og hadde litt færre sengeplasser enn forventet. Men, fuglefolk er vant til enkle kår i felten, så det ordnet seg.

Neste morgen hadde vi en utmerket tur til Holmestø og Kvalbein, og to svartstruper og et par voksne havørner ute på Raunen var vel verd å få med. Deretter dro vi tilbake til Kvasheim fyr hvor programmet fortsatte etter en enkel lunsj. I dagslys kunne vi konstatere at Kvasheim fyr er blitt et utmerket sted å ha samlinger for fuglefolk, med panoramautsikt utover havet og fuglene som flyr forbi.

Programmet på Kvasheim fyr på lørdagen startet med at Kjell Mjølunes orienterte om arbeidet til LRSK i Rogaland, og om den databasen de har etablert for fugleobservasjoner i Rogaland. LRSK har prioritert arbeidet med å få ferdige årsrapportene og få dem trykket i Falco, og regner med at etterslepet skal tas inn ved at de lager en fellesrapport for 2005 og 2006 neste år. Den databasen som er etablert vil være tilgjengelig for alle som måtte ønske det. Etter at NOF sentralt har inngått samarbeid med Artsdatabanken, og rapporteringssystemet for artsobservasjoner basert på det svenske systemet «Svalan» er kommet på plass, regnes det også med at arbeidet til LRSK i Rogaland vil kunne bli lettere. Kjetil Solbakken fortsatte med å orientere litt mer om samarbeidet med Artsdatabanken. NOF fikk tilbud om å få en kopi av de svenske systemet «Svalan» og vedtok å takke ja til dette, og gå inn i et samarbeid med Artsdatabanken for å få til en webside for å registrere og administrere fugleobservasjoner i Norge. Systemet virker slik at fugleobservasjoner som legges inn umiddelbart gjøres tilgjengelige som GIS data (Geografisk Informasjons System). Systemet ble en umiddelbar suksess, og det er siden det ble etablert nå i år blitt lagt inn mer enn 1 million artsobservasjoner, hvorav 800.000 er fugleobservasjoner. Systemet er laget slik at arter som skal rapporteres og godkjennes av LRSK og den nasjonale sjeldenhetskomiteen (NSKF) kan rapporteres direkte i systemet, og behandlingen i LRSK og NSKF kan skje gjennom systemet. Det forventes også å ha et stort potensial for bruk i forvaltningen og som grunnlag for fuglevern. Kjetil Solbakken avsluttet med sterkt å oppfordre til å legge fugleobservasjoner inn i systemet – alt bør legges inn. Også eldre observasjoner kan legges inn i systemet.

Steinar Eldøy fortsatte med å orientere om de forskjellige prosjektene NOF gjennomfører med støtte fra viltfondet, og de krav som stilles til rapportering både faglig og i forhold til bruken av midlene. NOF kan dekke kjøreutgifter og utgifter til diett i forhold til de satser som gjelder i staten, men kan ikke dekke godtgjørelse ut over dette. Når det budsjetteres og søkes om midler fra viltfondet tas det også med en godtgjørelse til NOF i form av dugnadsarbeid. Det betyr at disse prosjektene økonomisk sett er viktige for foreningen, både ved at de kan gi et overskudd knyttet til denne dugnaden, men også som følge av at ikke alle ber om å få dekket sine utgifter. De prosjektene NOF har hatt støtte til i 2008 er registreringer av arter på rødlista, som i år har vært særlig fokusert på svarthalespove og bergirisk, registrering av hubro, havørn og trekkende rovfugler. Ellers fikk forsamlingen en kort

orientering om et prosjekt knyttet til ilanddrevne døde sjøfugler som foreningen er bedt om være med på. Formålet er å gjennomføre månedlige tellinger langs faste strandstrekninger først og fremst for å registrere oljeskadde og oljedøde sjøfugler. Planen er i første rekke å gjennomføre registreringen på en del strekninger på Jærkysten, men det ble i diskusjonen også stilt spørsmål om det ikke også kunne være aktuelt på Karmøy.

Etter dette orienterte Bjarne Oddane om de undersøkelsene som foregår på hubro i Rogaland. NOF har fått midler fra viltfondet både i 2007 og 2008 til kartlegging av hubro rundt om i fylket. Disse kartleggingene har primært vært gjort ved lytting etter ropende hubro tidlig på våren, og dette er et arbeid flere NOF-medlemmer har vært involvert i. Bjarne forsøkte gjennom opprop både å få inn opplysninger om ropende hubro og få folk til å melde sin interesse for å være med å lytte etter hubro. Responsen på disse oppropene var imidlertid liten, og de fleste som har vært med har han måttet kontakte direkte. I tillegg til hubrolyttingen har Bjarne som ansatt i Naturforvalteren AS gjennomført nærmere undersøkelser av hubro ved hjelp av radiosendere. Dette har vært finansiert av selskaper som ønsker å bygge ut vindkraftverk i Time, Hå og Bjerkreim. Det tredje elementet i hubroinnsatsen har vært et prosjekt med å snekre og sette opp hubrokasser. Dette er noe som har vært forsøkt med hell i andre land, og Bjarne fikk direkte støtte fra viltfondet til materialutgifter til å lage en del slike kasser.

Viltforvalter Anders Braa snakket om de aktivitetene fylkesmannens miljøvernavdeling har i forhold til fugl, og startet med å si noe om ordningen med viltfondsmidler. NOF har fått en god andel av de viltfondsmidlene som har vært til rådighet i Rogaland, og har gjennomført mange prosjekter som gir nyttig informasjon til forvaltningen. Han understreket kravet om rapportering både faglig og om bruken av midlene. Videre fortalte han om arbeidet med forvaltningsplaner for forskjellige fuglearter. En egen forvaltningsplan for åkerrikse er utarbeidet av Direktoratet for naturforvaltning på bakgrunn av innspill fra NOF, og fylkesmannen i Rogaland har fått ansvaret for å følge opp denne forvaltningsplanen. Torborg Berge er ansatt for å ta seg av dette. Videre er det aktuelt med forvaltningsplaner for hubro og for svarthalespove, og fylkesmannen har også foreslått at det bør utarbeides egne forvaltningsplaner for vipe, sanglerke og storspove. Fylkesmannen har også fokusert på viktigheten av innsjøstrender i områder som ikke er vernet, og legger opp til en ny kartlegging av våtmarksområder på Jæren. Det settes også i gang arbeid med forvaltningsplaner for Harvalandsvatnet og Søylandsvatnet, og dette er noe NOF bør gi innspill til. Det ble etter foredraget også litt diskusjon om tilrettelegging, fugletårn og observasjonshytter i tilknytning til verneområder i Rogaland. Vi har lite av dette både i Rogaland og i Norge generelt, men det er noe som bør være mulig å få til som en del av forvaltningen av verneområder.

Alf Tore Mjøs snakket om Revtangen Ornitologiske Stasjon som ble etablert og drives av Stavanger Museum. Stasjonen har en geografisk viktig rolle ved at den er den eneste stasjon på Vestlandet med tilnærmet kontinuerlig dekning i trekketidene. Den er den eneste stasjon i landet med potensial til å fange mengder med arktiske vadefugler (viktig i forhold til fremtidig overvåking knyttet til effekter av klimaendringer), men er mindre egnet til systematisk overvåking av endringer i småfuglbestandene. Noen nye delprosjekter blir etablert i 2008-2009 rettet mot hekkefugler i kulturlandskapet og Orrevatnet. Ellers kan Revtangen spille en rolle i utprøving av fangstmetoder, opplæring og videreutdanning av ringmerkere. Stasjonen på Revtangen har et stort potensiale, men det blir per i dag ikke fullt ut utnyttet. Selve stasjonstomta oppe ved vegen har gode fasiliteter, men det er dårligere stelt med «bunker» nede på Revet. Alf Tore trakk fram behovet og planene for å ruste opp denne eller eventuelt få bygget en ny bygning som både kan brukes i forbindelse med ringmerkingen og som observasjonshytte/tårn. Han trakk videre fram flere visjoner for den videre driften på Revtangen, og pekte i den forbindelse på behovet for å styrke bemanningen, gjerne i et samarbeid med NOF, men under faglig ansvar og ledelse fra Stavanger Museum. Følgende målsettinger ble skissert:

- Vaderfangsten på Revtangen skal prioriteres høyere – overvåking viktig
- Utvidet fokus på arter knyttet til kulturmark (for eksempel svarthalespove)
- Prøvefangst av andefugl/vannfugl
- Aller helst 2-3 personers bemanning hver dag, 4-5 i perioder med vaderfangst
- Revtangen skal bli Norges svar på Ottenby

Etter presentasjonen om Revtangen og tankene om den videre driften der, ble det litt diskusjon om ringmerkingen mer generelt, herunder ringmerking både som en måte å rekruttere fugleinteresserte til NOF og rekruttere nye ringmerkere. Alf Tore var ikke fremmed for tanken å prøve å få til en tettere kobling mellom ringmerkingsaktivitetene, ringmerkingsgruppene og NOF.

Knut Henrik Dagestad var siste mann ut, og hadde et engasjert foredrag om Statens naturoppsyn og kontrollen med at forskjellige vernebestemmelser og lover og regler generelt i forhold til å ta vare på naturen blir overholdt. Han startet med å konstatere at Statens naturoppsyn og NOF har mange felles målsettinger i forhold til å ta vare på naturen og fuglelivet. Situasjonen i Rogaland og spesielt på Jæren er ikke så enkel. Det er et stort press på naturen i regionen både fra jordbruk, utbygging, og bruk av naturen til friluftaktiviteter. NOF og foreningens medlemmer kan bidra i dette arbeidet med å melde fra om overtredelser av vernebestemmelser. Han anbefalte også at vi burde være mer aktive med å følge opp forskjellige planer om nydyrking og andre naturinngrep som behandles i kommunene. All nydyrking trenger godkjennelse, og NOF kan be om å få oversendt slike saker til uttalelse og eventuelt klage på uheldige avgjørelser i kommunene.

På grunn av mange interessante foredrag og engasjerte diskusjoner etter hvert, ble det ikke tid til gruppediskusjoner og også liten tid til diskusjon i plenum. Dette var synd, og det var flere som hadde ønsket at vi skulle hatt mer tid til det. De som var igjen til middag (juletallerken fra Jærgarden på Kvalbein) fikk imidlertid anledning til å diskutere videre utover kvelden, og noen klare konklusjoner og konkrete tiltak var det enighet om. Flere sa seg interessert i å være med i en fuglevernsgruppe/høringsgruppe, og et oppstartsmøte kan forhåpentligvis arrangeres ganske snart. Gruppen vil arbeide aktivt opp mot forvaltningsmyndigheter på alle plan. Videre var det enighet om å prøve å få til «Fuglenes Dag» på Revtangen første søndag i september 2009, og det legges opp til en felles NOF Rogaland tur til Lista i mai under Elisabeths ledelse.

Vi hadde absolutt et meget interessant, nyttig og inspirerende seminar på Kvasheim fyr. Det er første gang en samling som dette er blitt arrangert i regi av NOF avdeling Rogaland, og det bør absolutt gjentas eller følges opp med andre samlinger der vi også har tid nok til en skikkelig diskusjon av virksomheten vår, og hvordan vi kan styrke foreningen.

Til slutt en takk til våre sponsorer for samlingen. Kjell hadde fått med seg frukt, juice og grønnsaker fra Bama, og hans svigermor Kjellaug Bøe bidro med risengrynsgrot fra «Podlest», og begge deler ble absolutt verdsatt.